

ըստ դերերուն խառնուելու բանը չի։ Մենք իրարա-
նիդ և Ուկրաինայի փոխ կրակ ձգելու խօսքեր խառ-
նելէն ուրիշ գործեր տնին անոնք։

“Ենթադրեալ տերութեան պատիւը և ծովու վրայ
ունեցած գերազանց իշխանութիւնը ամբողջ քննարկ
փափագող կմք, բայց ասանկ բաները՝ որ լոկ քաղա-
քական են, քարոզիչներուն պարտականութիւնը ե-
ղած բաներուն կարգը չեն կրնար մտնել։ Եւսոր
պէս ծիծաղական տեսարան մը չի կրնար ըլլալ, որ
իւրեւր Տարասիուհիներ մէկ տեղ ժողովին իրենց
գլխուն, և տերութեան գործակից պատուոյն նախան-
ձախնդիր ըլլան։ Բարոյական շատ աղէկ կընեն՝
որ միայն կրօնական բաներու խեղճ տան, և դիմաւորա-
կան և քաղաքական բաները մէկ դիմաւոր Կառլ Ղեւ-
զիսերուն Կառլի կը գիտն փայլող բռնած ծամբանին
որքան պախարակելի ալ է նե՛ր այդ քարոզիչ ատենա-
բաններուն բոլոր դաղ զիպացող ազգին վրան մէկէն բե-
րանին բանալէն աղէկ բան մը չի կրնար։ Իրենց անունը
խաղաղութեան պաշտօնեայ գնող մարդոց չի վայել
որ՝ Տին և անցած դացած հակառակութիւնները և աղ-
գային վէճերը նորէն արթնցնեն”։ Եւսա պարտաւոր
անգղիական Կառլ օրագրէն է։

ՄԱՐՈՒԹ ԿԱՐՆ

Կարնի Կարնի Կարնի անուն օրագրէր օ-
գոստոս 28 թիւով Կարնի Կարնի Կարնի մէջ
հաստատուած դաշնադրութեան լուրը կուտայ,
նոյնպէս և Կարնի Կարնի վերջին շոգնաւորը ե-
կած լուրերն ալ կը հաստատեն վրայ։ Կարնի
Կարնի դաշնադրացի բոլոր ինդիկները ընդունեն
է և յանձնառու եղեր է 60 միլիոն ֆրանկ և ըստ
այլոց 30 միլիոն ֆրանկ Կարնի Կարնի հաստատուելու
անոր պատերազմի համար ըրած ծախսերուն և
փնտրելու պատճառաւ, և այսու հետեւ ազատ
ըլլալու են Կարնի Կարնի տերութիւնները այն
հարկէն որ մինչև հիմայ կը հաստատուէին Մա-
րոյի տերութեանը։

Երեսնաւ թէ Կարնի Կարնի յանձնառու
եղեր է Կարնի Կարնի ալ քաղաքացիացի յանձ-
նելու։

ՔԱՆԱԾՔԱՆ ԵՌԻՔԵՐ

Ի ինչ քաղաքի աստղաբաշխութեան դասաւոր մո-
սիւ Պրապէ, և Վարդիւր, բնական պատմութեան դա-
սաւոր մասիւ Սարգիս, գիտաւորութիւն ունեցեր են
յուրիսի վերջերը Եւրոպացի Սոս Պրապէ ըստած բար-
ձր ընթան գագաթը ելելու։ Եւս թէ որ համար ըլ-
լայ նե՛ր շատ օր հոն կենալու։ Եւս ծանապարհոր-
դութիւն պարապ և անպատշաճ սնամասութիւն չէ,
մասիւ Պրապէ և մասիւ Սարգիս որ իրենց վրանը Եւ-
րոպայի ամենէն բարձր ինքան դաղաթը դնելու միտք
ունեն՝ քանի մը բնական դիտութեան և օգերեսութի
և երկրաբանութեան վրայը ունեցած տարակոյնին
լուծելու գիտաւորութեամբ է։ Եւս իրենց խնդրո-
վը՝ Եւսապէի և Ղիւնիւր և Եւսապէ և Կարն Սոս
Պրապէ և ուրիշ շատ տեղեր մարդիկ գրուցան,
որ թէ գիշեր և թէ ցերեկ ըրած գիտաւորութիւնին
ժամովը և քաղաքովը գրեն, որ ետքը իրենց գրածին
հետ քաղաքացի։ Եւս ասոնց քաղաքացիութեան հար-
կու աղէկ և պիտանի ծանոթութիւններ պիտի ելեն։
Եւս իմաստուն մարդիկ կը յուսան որ յուրիս 27ին
որ հասարակէն ետքը՝ թէ որ օգը աղէկ ըլլայ նե՛ր, ին-
քան քաղաքը հասնին։ Եւս թէ որ օգը կողմէն
արգելք մը գտնեն նե՛ր ուրիշ օրուան պիտի ձգեն։

Տեղա օրագրութիւնը՝ օգոստոս 27ին, Կարնի Կ-
Եւս օրագրի անունով այս դիտարկում կը դրէ։

“Եւսապէ կիրակի (օգոստոս 3) լուսնալու գի-
շերը անանկ մէկ աստիկ հոյ մը ելաւ որ տարւոյ
այս եղանակներու մէջը իրատ քիչ անգամ կը պա-

տահի։ Եւս քաղաքին նաւահանգիստին բերանը եր-
կու արկած պատահեցան, և ազնուաբար մարդոյ
անշահասէր կտրիմութեամբ նաւերուն մէջ գտնու-
ողները ամենն ալ ազատեցան, միայն երկու հոգի
խեղճուցան։ Եւսոր պատմութիւնը աղէկ կընէ նա-
ւահանգստի նաւապետին (իման օգերեսին) երկրոր-
դը մասիւ Եւսապէ, որ այս բաներու աւանա-
տես միայ էր, և օգնողներուն հետ աղէկ ալ աշ-
խատեցաւ։ Եւս պատմութեանը մէջ ամենին իւր
անունն ալ չի գնէր, այնքան հեռու է պարծելէն և
իրեն փառք ուղեկէն։

“Եւսապէ զրոյց գլխաւոր գործակալը մասիւ
Եւսապէ արկածին տեղը ուրիշներէն առաջ հաս-
նելով կուրին (սանտալին) մէջը նետուեցաւ, նաւա-
հանգստին բերան հիւսիսային կողմի թուրէն հարա-
ւային կողմէն մինչև անցաւ նե՛ր շատ մեծ վառանդի
մէջ ինկաւ։ Եւսապէ երկու անգամ իւր հետեւ կու-
րը ջուրով լեցուցին մինչև միւս կողմը հասաւ։ Ե-
սանկ բաներու մէջ՝ ուրիշ օգնութեան հասնելու ըլ-
լայ նե՛ր, վրանքը ուրեքան մեծ ըլլայ՝ մասիւ Եւսապէ
վրանալ չգիտէր, և ասոր համար շատ մեծ գովասա-
նելու արժանի եղած է իրեն մեծերուն կողմէն շատ
անգամ։ Եւս այս անգամուս ուրիշ ասանկներէն ալ գի-
րազանց օգիտ էր երեւցաւ, քանի վրանքը ուրիշ
անգամներուն նման չէր, ասանկ ասէն գիտութիւնը
և մարդասիրութիւնը ասկէց աւելի՛ գործ դնել ան-
հար է։ Եւս մասիւ Եւսապէի պէս է պատմած։

“Եւս ստորագրեալ օգոստոս 3 թիւով ժամ տա-
ւը քաղաքը անցնելով (կէս օրէն ետքը) նաւանե-
րը ցամաքը քաղաքներու վարպետ մասիւ Եւսապէ
իմանալով որ Կարնի վրայ երկու նաւ՝ ընկղմելու
վրանդի մէջ են, շուտ մը արեւելեան հարաւային
թուրքին վրայ դադրէ և մասիւ Եւսապէ հոն գալայ,
հետը քանի մըն ալ կտրիճ մարդիկ, որոնց գլխաւորն
էր մասիւ Սոսապէ, որ նաւահանգստին ոտորին
պաշտօնատարներուն մէջ էր, և մասիւ Կարնի Պրե-
որ նաւակ քաղաքներուն երկրորդ վարպետն էր, և
մնաւ մէկ ատեն մը ասանկ բանէ ետ մնացած չէր,
և մասիւ Եւսապէ, որ ծովաբանութիւն նաւուն նա-
ւապետն է, և միշտ վառանգաւոր դիտուած մը եղած
տեղը այս ալ կը դիտուէր։ Եւս անգամիս իւր երկու
փոքր կղզակներն ալ հետ առեր էր, որ իւր օրինա-
կովը վարժէ։ Եւս էր արեւմտեան հիւսիսին արեւ-
մտեան գծէն (պարթ գարա եկ) և անհարկին ստու-
կութեամբ կը լիւնէր, և ծովուն ալիքները ծովէն շատ
հեռու կը գողներուն սիրտն ալ վախ ձգելու շուրջ ու-
հագին մեծութիւն ունէին։

“Եւսապէ երկու կողմէն քիչ մը ելն, բայց վրանդի
ինկած նաւերը աղաւտելու գործիչները լրման էին,
չուան, անիւ, կանխել և այլն։ Եւս քաղաքը և ամե-
նէն առաջ մասիւ Եւսապէ և մասիւ Սոսապէ
մէկ մէկ բան սուր տարեր էին, և վրանդի ինկած
նաւերն էին, մէկը Եւսապէ ըստած ֆրանսիական կող-
մէն, որ Եւսապէի հոգի գիմացները Եւսապէ անուն ֆր-
անսացի ծովագետի պաշտօնէն կուգար՝ բերը ցորեն
էր, և նաւապետ և ծանապարհորդ՝ ամենը տան և
չորս մարդ կար մէջը։ Եւսապէ էր Եւսապէ ըստած
լուրը, որ Եւսապէի Սոսապէ քաղաքէն կուգար,
բնուն էր ալ, շորս նաւապետ և մէկ ծանապարհորդ
ունէր։ Եւս երկրորդ միշտ քիչ մը հեռու մնաց հա-
րաւային արեւելեան թուրքին երկու նաւապետացիին
(իւրեւրին) մէջ տեղը։ Եւս կողմէն սաստիկ բռն-
նութեամբ հոգնու առաջը ինկած՝ Եւսոր գետին բե-
րանին առաջը եկած էր։

“Եւսապէ ժամանակը մնալ էր, բայց կըցու որո-
շակի տեսնուի որ՝ ասոր կողմը (սանտալին) մէջը շորս
մարդով ցամաքէն կը հեռանար։ Եւս Սոս Եւսապէ
նաւահանգիստը գոց էր, և կուրն ալ ուրիշ ծամբայ
էր բռնած, քաղաքիս Եւսապէ իւր եղբայրները և եր-
կու հոգի ալ հետը անունով պատեն վար ջախ-
կեց, այն միջոցին կուրը ալիքներուն չի գիմանալով

կործանեցաւ։ Եւս Եւսապէ իւր կենքը վրանդի
նկով շորս հոգին ալ աղաւտեց։ Եւսապէ ուրիշ
րիշները ամենն ալ ընկղմած կորուսած են։

“Եւս կը սաստիկ հոգի և ալիքներէ կըցար
բայց երկաթ ձգած ըլլալով իրատ քիչ առաջ
թար։ Եւսոր գերաններուն (սիւրեւներուն) վրան
հոգի պըլլած տեսար. երկուքը կայմին (օրին-
րէկին) վրայ և երեքը ուրիշ գերաններու վրայ
կըցային։ Եւս ևս անոնց աղաւտելուն հետք
ցըցունելով կը խրատէ որ սրտերին ամուր բո-
Եւս միջոցիս կայմին վրայի երկու մարդով ծով
կու։ Եւս լուրը ինքիւրէն եկաւ հարաւային թե-
րին վրան նետուեցաւ։ Եւս գերաններուն վրայ
իւր մարդիկը կըցանք աղաւտել, մասիւ Եւսապէ
նկողմէն թեթեւ վէրք մը պատճառեցաւ։ Եւսապէ
զին ծարը հատեր էր ինչ հոգնելէն և թէ ալիքներ
խաղաղութիւնէ։ Եւս Եւսապէ իւր նետուեցաւ
տարար նաւակին մէջ, սաստիկ ալիքներուն
բռնեց մարդը՝ և կըցաւ այս նաւակին մէջն ուն
Եւսապէ ինկածները ամենն ալ աղաւտած կըցար
և ամենայն պղտուութեամբ թուրքին վրայէն քա-
ետ կը դուրսանային, քանի ալիքները պիտան
էին որ՝ մեզ ալ տեղեւոր պէս կընային, քը չէ ուն
վը թափել։ Եւս Եւսապէ ըստած փոքրը
նէ Եւսապէի թիւ անուն արուստաւոր տեսար
մէջ ըստ որ՝ ամենն ալ կընային ուղաւոր Եւ-
սապէ մասիւ Սոսապէ, մասիւ Սոս և նաւ
մը մասիւ Սոս անուն, և ասոր աղաւտը, և քան
ալ նաւապետներ հիանա առաւ՝ բերդին գետը
բանալ տուաւ, և Եւսապէ նաւուն մէջիններն
զատեց, Եւսապէ մարդ, Եւսապէ մարդ, ծանապար-
նաւապետ, ամենն ալ”։

Սոսապետին օրագրիները հետեւեալ տեղին
թիւները կուտան։

Սոսապետին Սոսապէ գաւառին Սոսապէ
գանդին ըստած քաղաքը մեծ հոգեհոգ մըն է
և դրեմէ բոլոր քաղաքը ուրիշ է, քանի որ
տներուն համարները երեք հարիւր քառասուն
համի կընեն։

— Եւսապէ ծովուն ջուրը զգալի կըցայ, քո-
լուն վրայ է, և ծովուն եղեւթները կընդարձակին
կընեն ուստաց օրագրիները։ Եւսապէի քաղաքը
մակը և վերջը յայտնի կը տեսնուի Եւսապէի
մէրը, Սոսապէ ըստած ծովաւորը (իւրը) քո-
լորտովն չորցած է։ Եւսապէ ասանկ քաղաք
ատեն տան կը պատահի, և ստորաբար ետքէ
բերը շատաւոր նշան կը ըլլայ։

— Եւսապէի աղաւտին կը թուական խորհրդոյ
տանը այս մասերս կանոն մըն է հոգնել, որով
քաղաքը մէջ ուստաղ տղայց Եւսապէ գործածու-
նը արդիւր է պատճառ տալով չէ թէ միայն անո-
նէ անհայել բան ըլլալ, ուր և առողջութեան ալ
նաւապետ ըլլալ, ուր և տեղի ծովագետ պատ-
ն տներուն մէջ և ուրիշ շինութիւններու մէջ զո-
ծութիւնը վրանգաւոր ըլլալ, քանի վրան
ընէ մէկ դիւն գետինը կրակ թափելով՝ թէ որ
գուշութիւն չըլլայ նե՛ր միշտ կընկէ կը վախճուի

Եւսապէ ստորութիւնը հիմայ մը մէջն ալ շատ
կըտեսնուի, այս փնտրելու բաւական է որ
համարեն ասկէց ետ կենալու, մանաւանդ՝ Եւ-
սապէի տեսնելին չի յիշած քանի մը տղեւորութեան
ալ ունի, որ ստորագրութիւնը մարդու գանդին
թիւն համար՝ այս տեղ չի գրել, քաղաքաւար
կըտեսնուի, կարգացողը մեկուն Եւսապէ քաղ-
աքութեամբ գիտէ նե՛ր տղեւոր կըտեսնէ և ըստ
կը հասկընայ։

Ի ՕՐԻՄԻՆԵԼԻ

Ի ՕՐԻՄԵԼԻՆԻ ԱՐԿԵԼԵԹԵԼԵՑ ԵՆԿԵՐՈՒԹԵՐԸ